

Elisabeth Otter-Knoll Stichting

Uitgebreide natuurtoets herontwikkeling woonzorgcentrum Elisabeth Otter-Knoll Stichting

Witteveen+Bosbedrijfsnaam

Alexanderstraat 21

postbus 85948

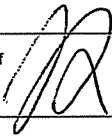
2508 CP Den Haag

telefoon 070 370 07 00

telefax 070 360 00 98documentadres

Uitgebreide natuurtoets herontwikkeling woonzorgcentrum Elisabeth Otter-Knoll Stichting

referentie	projectcode	status
ASD1300-1-P/sipb/008	ASD1300-1-P	definitief
projectleider	projectdirecteur	datum
drs. M.J. Schilt	dr.ir. T.M.W. van den Broek	16 juni 2010

autorisatie	naam	paraaf
goedgekeurd	drs.ing. C.A. Nelisse-Rovers	

INHOUDSOPGAVE	blz.
1. INLEIDING	1
2. TOETSINGSKADER	3
2.1. Gebiedsbescherming	3
2.1.1. Natuurbeschermingswet 1998	3
2.1.2. Ecologische Hoofdstructuur (EHS)	4
2.2. Soortenbescherming	5
2.2.1. Flora- en faunawet	5
3. BESCHERMDE GEBIEDEN	7
3.1. Natura 2000-gebieden	7
3.2. EHS	8
4. BESCHERMDE SOORTEN	9
4.1. Methode	9
4.1.1. Bureaustudie	9
4.1.2. Veldbezoek	10
4.1.3. Korte beschrijving plangebied	10
4.2. Beschrijving per soortgroep	12
4.2.1. Vaatplanten	12
4.2.2. Grondgebonden zoogdieren	12
4.2.3. Vleermuizen	13
4.2.4. Vogels	14
4.2.5. Reptielen	15
4.2.6. Amfibieën	15
4.2.7. Vissen	16
4.2.8. Dagvlinders	16
4.2.9. Libellen	17
4.2.10. Overige ongewervelden	17
5. CONCLUSIE	19
5.1. Beschermde gebieden	19
5.1.1. Natura-2000 gebieden	19
5.1.2. Ecologische Hoofdstructuur	19
5.2. Beschermde soorten	19
5.3. Stand van zaken	21
6. BRONNEN	22
 laatste bladzijde	 22
 bijlagen	 aantal bladzijden
I Natuurloketgegevens	4

1. INLEIDING

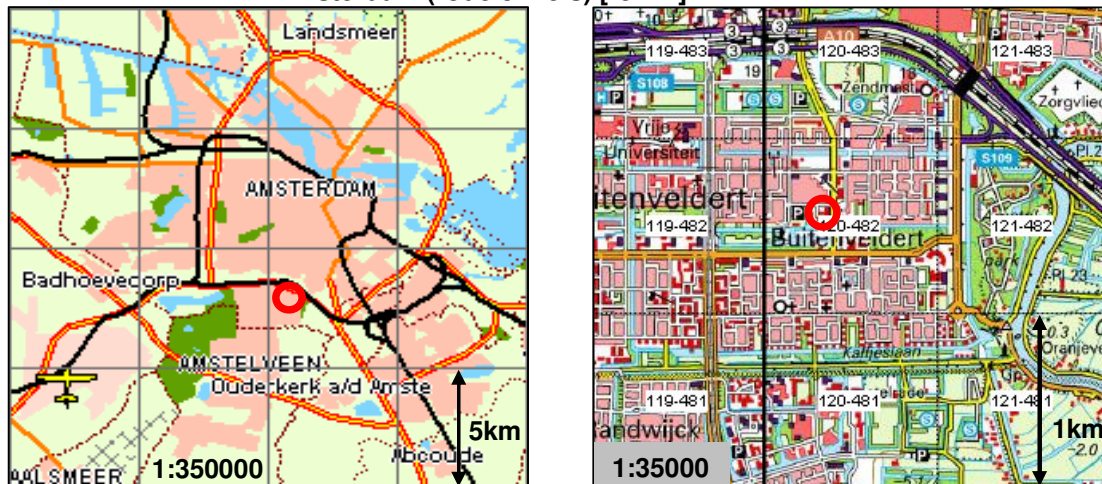
De Elisabeth Otter-Knoll Stichting (hierna: EOKS) is voornemens om een woonzorgcentrum aan de Loowaard 3 in Amsterdam Buitenveldert (zie afbeelding 1.1) te herontwikkelen. Het gebouwencomplex op de planlocatie wordt gedeeltelijk verbouwd en gedeeltelijk gesloopt en vervangen door nieuwbouw. Voor het nieuwe complex zal bestaande bebouwing worden uitgebreid (verhardingspercentage bestaand terrein: 55 %, nieuw terrein: 64 %) en een parkeerkelder worden aangelegd.

De herontwikkeling past niet binnen het vigerende bestemmingsplan. Om het bouwplan mogelijk te maken, dient een nieuw bestemmingsplan te worden opgesteld. Witteveen+Bos is gevraagd een uitgebreide natuurtoets uit te voeren, waarvan de resultaten aan moeten geven of de natuurwet- en regelgeving het bestemmingsplan al dan niet onmogelijk kunnen maken. Door middel van de uitgebreide natuurtoets zullen wij onderzoeken of er mogelijk sprake is van negatieve effecten van de beoogde verbouwing op de aanwezige beschermde natuurwaarden.

In Nederland is de natuurbescherming opgesplitst in de bescherming van gebieden enerzijds en de bescherming van soorten anderzijds. In het voorliggende onderzoek wordt onderzocht wat de invloed van het voornemen is op omliggende beschermde gebieden; Natura 2000-gebieden en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Aan de hand van literatuuronderzoek en expert judgement wordt onderzocht welke beschermde natuurgebieden aanwezig zijn in of nabij het plangebied en welke negatieve effecten hier mogelijk kunnen optreden door het voornemen. Indien noodzakelijk worden de consequenties en de vervolgstappen ten aanzien van de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 (Nbwet '98) en de EHS inzichtelijk gemaakt.

Ook wordt de aanwezigheid van beschermde dier- en plantensoorten onderzocht. Op deze manier kan tijdig rekening worden gehouden met de in het kader van de Flora- en faunawet (Ffw) beschermde soorten. Het voorkomen van beschermde soorten wordt bepaald aan de hand van biotoopverkenning in het veld, vrij toegankelijke verspreidingsgegevens op het internet, literatuur en verspreidingsatlassen. Vervolgens worden de consequenties en vervolgstappen ten aanzien van de Ffw inzichtelijk gemaakt.

afbeelding 1.1. Ligging van de planlocatie in stadsdeel Buitenveldert, gemeente Amsterdam (rode cirkels) [ref. 1.]

leeswijzer

Hoofdstuk 2 geeft een beschrijving van het toetsingskader in relatie tot de natuurwet- en regelgeving. Hoofdstuk 3 geeft een beschrijving van de EHS en de Natura 2000-gebieden in de directe omgeving van het plangebied en de mogelijke consequenties van het voornemen op beschermde gebieden. Hoofdstuk 4 beschrijft de mogelijke aanwezigheid van beschermde flora en fauna in het plangebied en de consequenties van het voornemen op de beschermde soorten. Hoofdstuk 5 behandelt de conclusie over de effecten van de werkzaamheden op beschermde gebieden en beschermde soorten. Daarnaast worden de consequenties en vervolgstappen ten aanzien van gebieds- en soortenbescherming inzichtelijk gemaakt.

2. TOETSINGSKADER

In Nederland is de natuurbescherming geregeld in enerzijds de bescherming van gebieden (Natuurbeschermingswet '98, Ecologische Hoofdstructuur (Nota Ruimte) en provinciale programma's) en anderzijds de bescherming van soorten (Flora- en faunawet). Hieronder worden deze wettelijke kaders toegelicht.

2.1. Gebiedsbescherming

2.1.1. Natuurbeschermingswet 1998

De Natuurbeschermingswet 1998 (Nbwet '98) biedt de juridische basis voor het Natuurbeleidsplan, de aanwijzing van te beschermen gebieden en landschapsgezichten, vergunningverlening, schadevergoeding, toezicht en beroep. Internationale verplichtingen uit de Vogelrichtlijn (VR) en Habitatrichtlijn (HR), maar ook verdragen als bijvoorbeeld het Verdrag van Ramsar (Wetlands) zijn hiermee in nationale regelgeving verankerd. De Nbwet '98 is, na een aanpassing in 2005, op 1 februari 2009 nogmaals gewijzigd. Sindsdien zijn de bepalingen vanuit de Europese VR en HR strikter in de Nbwet '98 verwerkt. Ook is vastgesteld dat voor bestaand gebruik (voor een bepaalde peildatum) in Natura 2000-gebieden met mogelijke verslechterende of significant verstorende gevolgen geen vergunning vereist is, totdat een beheersplan is vastgesteld.

De volgende gebieden worden aangewezen en beschermd op grond van de Nbwet '98:

- Natura 2000-gebieden (VR- en HR-gebieden);
- Beschermde Natuurmonumenten;
- gebieden die de Minister van LNV aanwijst ter uitvoering van verdragen of andere internationale verplichtingen (uitgezonderd verplichtingen op grond van de VR en HR), zoals Wetlands.

Deze gebieden worden in de navolgende paragrafen nader toegelicht.

Natura 2000

Op dit moment (april 2010) doorlopen 129 HR-gebieden de definitieve aanwijzings-procedure tot Natura 2000-gebied. Naar verwachting worden de Natura 2000-gebieden in december 2010 definitief aangewezen. De al eerder aangewezen VR-gebieden worden hierbij opnieuw aangewezen. In deze overgangssituatie bestaan er:

- gebieden die reeds definitief zijn aangewezen, met instandhoudingsdoelstellingen (zie volgende paragraaf);
- gebieden die nog niet definitief zijn aangewezen, maar waarvoor wel ontwerp aanwijzingsbesluiten met voorlopige instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd;
- gebieden die nog niet als Natura 2000-gebied zijn aangewezen maar wel als zodanig bij de Europese Unie zijn aangemeld.

Een belangrijk verschil tussen de toetsing van Natura 2000-gebieden in de huidige situatie en de toetsing in de situatie na de definitieve aanwijzing, ligt in de toetsingscriteria van het beschermingsregime. Afhankelijk van de procedure vindt toetsing plaats op basis van:

- een definitief aanwijzingsbesluit met instandhoudingsdoelstellingen;
- eerder vrijgegeven voorlopige (concept) instandhoudingsdoelstellingen die onderdeel zijn van een ontwerp aanwijzingsbesluit;
- een toelichting of motivering zoals beschreven op het aanmeldingsdocument van Natura 2000-gebieden voor de Europese Unie.

Instandhoudingsdoelstellingen beschrijven de doelen voor natuurlijke habitats of populaties van de in het wild levende dier- en plantensoorten om een gunstige staat van instandhouding te waarborgen. In deze instandhoudingsdoelstellingen kunnen complementaire doelen zijn opgenomen voor vogelsoorten die in zeer ongunstige staat van instandhouding verkeren.

Tevens kunnen ook doelen opgenomen zijn voor habitattypen en -soorten die nog niet in het gebied voorkomen maar die op landelijke schaal in een zeer ongunstige staat van instandhouding verkeren. Dit geldt alleen als hiervoor in het onderhavige gebied goede kansen aanwezig zijn voor ontwikkeling en vestiging. Met die complementaire doelen wordt binnen het netwerk van Natura 2000 een bijdrage geleverd aan de realisering van de landelijke doelen voor de betreffende habitattypen en soort(en).

Het Ramsar verdrag beschermt wetlands en de planten- en diersoorten die erin leven. Sinds 1980 heeft Nederland 44 natte natuurgebieden aangemeld voor de lijst van Wetlands van internationale betekenis. Alle Wetlands die Nederland heeft aangemeld bij het Ramsar-bureau zijn inmiddels ook aangewezen als Natura 2000-gebied (43 VR-gebieden en 1 HR-gebied). Alle Wetlands vallen daardoor onder het beschermingsregime van de Natuurbeschermingswet 1998.

Beschermde Natuurmonumenten

Met de inwerkingtreding van de Natuurbeschermingswet 1998 is het onderscheid tussen Staats- en Beschermde Natuurmonumenten vervallen, beide worden nu Beschermde Natuurmonumenten genoemd. Bij de aanwijzing van Natura 2000-gebieden is het mogelijk dat (delen van) Beschermde Natuurmonumenten binnen de grenzen van het Natura 2000-gebied vallen. Indien dit het geval is, worden over het algemeen de waarden, uit het aanwijzingsbesluit van het Beschermde Natuurmonument, verwerkt in de instandhoudingsdoelen van het betreffende Natura 2000-gebied. Indien niet alle waarden van een Beschermde Natuurmonument zijn opgenomen in de instandhoudingsdoelen van het betreffende Natura 2000-gebied, dient er ook toetsing plaats te vinden aan de hand van de waarden uit het aanwijzingsbesluit van het Beschermde Natuurmonument.

2.1.2. Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

In de Nota Ruimte [ref. 2.] is een aantal uitwerkingen van ruimtelijke afwegingskaders voor de EHS aangekondigd. De EHS beoogt de realisatie van een samenhangend netwerk van natuurgebieden en verbindingzones. Door natuur te verbinden, blijft diversiteit behouden en verkleint de kans op uitsterven van soorten. Het streven is om in Nederland in 2020 meer dan 750.000 hectare aan EHS-gebieden te hebben. Het grootste deel daarvan zijn bestaande bossen en natuurgebieden. Daarbij komen nog de ruim zes miljoen hectare natte natuur: meren, rivieren en de Nederlandse delen van de Noord- en Waddenzee. Een gebied kan tegelijk een Natura 2000-gebied zijn en onderdeel zijn van de EHS. Als er sprake zou zijn van tegenstrijdige eisen, dan is het Natura 2000-beschermingsregime leidend.

De specifieke waarden en kwaliteiten van een EHS-gebied bepalen op welke wijze ruimtelijke initiatieven doorgang kunnen vinden. Iedere provincie heeft deze voorwaarden in een zogeheten compensatiebeginsel 'vastgelegd' (zie hierna volgend kader). Over het algemeen geldt dat er geen bestemmingswijzigingen mogelijk zijn als daardoor de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied significant worden aangetast. Dit alles tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang. Indien hiervan sprake is, dient er gecompenseerd te worden. Om te kunnen bepalen of de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied significant worden aangetast, moet het bevoegd gezag (de gemeente) erop toezien dat hiernaar door de initiatiefnemer onderzoek wordt verricht. Om een zorgvuldige afweging te kunnen maken zal de provincie de te behouden wezenlijke kenmerken en waarden per gebied specificeren.

compensatiebeginsel Noord-Holland

De beleidsregel compensatie is van toepassing bij vaststelling, wijziging of uitwerking van bestemmingsplannen die ter goedkeuring worden voorgelegd aan GS en bij verzoeken om een verklaring van geen bezwaar ex artikel 19 WRO over ruimtelijke ingrepen in de EHS, een weidevogelgebied dan wel een ecologische verbindingzone, voor zover:

- a. het gebied als zodanig is aangegeven op grond van het streekplan;
- b. de ruimtelijke ingreep gezien het voor het gebied in het streekplan geformuleerde beschermingsregime in beginsel niet is toegestaan, maar na de geldende 'nee, tenzij' afweging toch toelaatbaar wordt geacht.

2.2. Soortenbescherming

2.2.1. Flora- en faunawet

De bescherming van soorten is in Nederland geïmplementeerd in de Flora- en faunawet (Ffw). Op grond van de Ffw is een groot aantal dier- en plantensoorten aangewezen als beschermde inheemse soort. Ten aanzien van de beschermde inheemse diersoorten kent de Ffw een verbod op het verontrusten, vangen en doden van soorten en het verstoren, vernielen en beschadigen van hun nesten, voortplantings-, rust- en verblijfplaatsen (artikel 9 tot en met 12). Ten aanzien van de beschermde inheemse plantensoorten geldt een verbod op het plukken en anderszins beschadigen (artikel 8). Voor alle soorten (beschermde en onbeschermde) kent de Ffw een zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten en hun leefomgeving. Dit is een algemene fatsoenseis die voor iedereen geldt en verder gaat dan de beschermde plant- en diersoorten.

De beschermde dier- en plantensoorten, die zijn opgenomen in de Ffw, zijn verdeeld in tabellen (zie kader op volgende pagina). Tabel 1 geeft de algemene soorten weer, die licht beschermd zijn. In dit rapport wordt naar deze soorten verwezen als 'tabel 1-soort'. Tabel 2 geeft de minder algemene, middelzwaar beschermde soorten weer. In tabel 3 staan soorten die worden genoemd in bijlage 1 van de Algemeen Maatregelen van Bestuur (AMvB) Ffw en soorten vermeld in bijlage IV van de Habitatrichtlijn; deze zijn zwaar beschermd. In dit rapport worden soorten die staan vermeld in de tabellen 2 en 3 van de AMvB Ffw aangeduid met de termen 'tabel 2-soort' respectievelijk 'tabel 3-soort'. Alle inheemse vogelsoorten vallen onder dezelfde bescherming als de tabel 3-soorten. Het aanvragen van ontheffing voor het verstoren van broedende vogels en/of hun nesten is in principe niet mogelijk. Er is immers altijd een alternatief, namelijk werken buiten het broedseizoen.

beschermingsregimes Flora- en faunawet

algemene soorten

Voor algemene soorten (tabel 1-soorten of licht beschermd) geldt een vrijstelling voor artikel 8 tot en met 12 van de Ffw. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. In het kader van ruimtelijke ontwikkelingen hoeft voor deze soorten geen ontheffing te worden aangevraagd.

minder algemene soorten

Voor een aantal minder algemene soorten (tabel 2-soorten of middelzwaar beschermd) geldt een vrijstelling voor artikel 8 tot en met 12 van de Ffw, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Een gedragscode moet door een sector of ondernemer zelf opgesteld worden en ter goedkeuring bij de minister van LNV worden ingediend. In deze gedragscode dient te worden vastgelegd dat:

- geen benutting of economisch gewin plaatsvindt;

- zorgvuldig wordt gehandeld, wat onder meer inhoudt dat van de werkzaamheden geen wezenlijke invloed uitgaat op de betreffende soorten en dat in redelijkheid alles wordt verricht of gelaten om te voorkomen dat dieren worden gedood of verwond, of nesten en holen worden beschadigd, vernield of verstoord.

Wanneer volgens een goedgekeurde gedragscode wordt gewerkt, hoeft voor deze soorten geen ontheffing te worden aangevraagd. Totdat een goedgekeurde gedragscode beschikbaar is, dient voor deze soorten echter nog wel ontheffing te worden aangevraagd. Voor alle soorten vindt bij de beoordeling van een ontheffing een zogenaamde lichte toets plaats, wat wil zeggen dat alleen wordt getoetst of geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

vogelsoorten

Voor het verstoren van vogels (in het broedseizoen) is het aanvragen van ontheffing voor ruimtelijke ingrepen in principe niet mogelijk. Er bestaat immers altijd een alternatief, namelijk werken buiten het broedseizoen. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval is. Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het hele jaar gebruiken, zijn jaarrond beschermd. De meeste vogelsoorten maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Deze vogelsnesten voor eenmalig gebruik vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet. Voor deze soorten is geen ontheffing nodig voor werkzaamheden buiten het broedseizoen. Buiten het broedseizoen mogen nesten worden verwijderd of verplaatst, daar zijn echter uitzonderingen op.

Voor de volgende categorieën gelden de verbodsbepalingen van artikel 11 van de Ffw het gehele jaar:

1. nesten die buiten het broedseizoen worden gebruikt als vaste rust- en verblijfplaats (bijvoorbeeld: steenuil);
2. nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop (bijvoorbeeld: roek, gierzwaluw en huismus);
3. nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing (bijvoorbeeld: ooievaar, kerkuil en slechtvalk);
4. vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (bijvoorbeeld boomvalk, buizerd en ransuil).

Voor het verstoren van vogels (in het broedseizoen) is het aanvragen van ontheffing mogelijk op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Dat zijn:

- bescherming van flora en fauna (b);
- veiligheid van het luchtverkeer (c);
- volksgezondheid of openbare veiligheid (d).

soorten van bijlage 1 van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten

Voor het verstoren van soorten in deze groep (tabel 3-soorten of zwaar beschermd) is een ontheffing noodzakelijk. Een ontheffing kan worden aangevraagd op grond van alle belangen uit het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten. De onderstaande vier belangen komen het meest voor bij een ontheffing voor een ruimtelijke ingreep:

- bescherming van flora en fauna (b);
- volksgezondheid of openbare veiligheid (d);
- dwingende redenen van groot openbaar belang, van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e);
- uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling (j).

3. BESCHERMDE GEBIEDEN

Uit een beschermde gebieden inventarisatie bleek dat er zich geen Beschermde Natuurmonumenten in de omgeving van de planlocatie bevinden. In dit hoofdstuk zijn dan ook enkel de effecten van het voornemen op de Natura 2000-gebieden en de EHS inzichtelijk gemaakt.

3.1. Natura 2000-gebieden

gegevens

De Natura 2000-gebieden 'Polder Westzaan', 'Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder', 'Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske', 'Markermeer en IJmeer' en 'Naardermeer' liggen allen op meer dan 15 km afstand van het plangebied (afbeelding 3.1) [ref. 3].

afbeelding 3.1. Natura 2000-gebieden in de omgeving van de planlocatie (rood) [ref. 3.]

conclusie

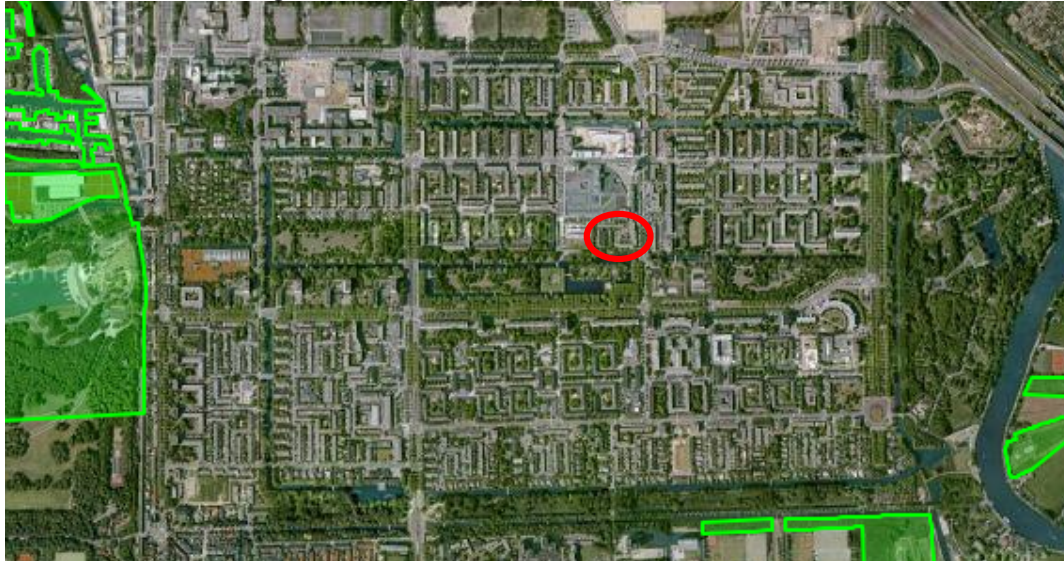
Het plangebied ligt ver buiten de grenzen van de Natura 2000-gebieden 'Polder Westzaan', 'Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder', 'Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske', 'Markermeer en IJmeer' en 'Naardermeer'. Mogelijke negatieve gevolgen op habitatsoorten of -typen in deze gebieden waarvoor instandhoudingsdoelen gelden zijn daarmee uitgesloten. Door de grote afstand tot en de ligging in stedelijk gebied van de planlocatie is van directe vernietiging van beschermde habitats geen sprake. Ook externe werking is uitgesloten.

3.2. EHS

gegevens

Verschillende delen van de EHS liggen in de nabijheid van de planlocatie. De planlocatie zelf maakt echter geen onderdeel uit van de EHS (afbeelding 3.2) [ref. 3.]. De afstand van de planlocatie tot de EHS bedraagt minimaal 500 m en het tussenliggende gebied is stedelijk en intensief gebruikt.

afbeelding 3.2. Ligging planlocatie (rood om cirkeld) ten opzichte van de EHS (groen gekleurde gebieden) [ref. 3.]

effecten en conclusie

Aangezien de werkzaamheden niet binnen de EHS zullen plaatsvinden, worden de wezenlijke kenmerken en waarden van de nabijgelegen EHS-gebieden niet aangetast. Vanwege de afstand tot de EHS in combinatie met het tussenliggende stedelijke gebied is er van externe werking geen sprake.

4. BESCHERMDE SOORTEN

In dit hoofdstuk worden de eventuele negatieve effecten beschreven die de beschermde soorten in en in de directe omgeving van de planlocatie ondervinden door het planvoornemen.

4.1. Methode

4.1.1. Bureaustudie

Op grond van aanwezige biotopen, verspreidingsatlassen, internetbronnen en de op internet vrij verkrijgbare verspreidingsgegevens van bijvoorbeeld de Zoogdiervereniging of RAVON [ref. 4. en 5.], is aangegeven of wettelijk beschermde flora en fauna aanwezig is c.q. vrijwel met zekerheid kan worden verwacht. Het Natuurloket [ref. 1.] geeft voor elk kilometerhok (1x1 km) het aantal beschermde en bedreigde soorten aan per soortgroep. De planlocatie ligt in het kilometerhok (km-hok) 120-482. Een overzichtsfoto van de planlocatie is weergegeven in afbeelding 4.1 (rode cirkel binnen de met groen omgrensde km-hokken). Om een beeld te krijgen van de natuurwaarden in de directe omgeving van het plangebied en in vergelijkbaar stedelijk gebied, zijn de gegevens van de omliggende km-hokken 119-483, 120-483, 119-482, 119-481 en 120-481 ook betrokken in dit onderzoek. In de onderstaande beschrijving is per soortgroep het aantal waarnemingen, zoals aangegeven door het Natuurloket, slechts als indicatie gebruikt voor de aanwezigheid van beschermde of bedreigde soorten in het plangebied¹.

Naast de verspreidingsgegevens van het Natuurloket worden ook de gegevens van de website van Waarneming.nl en Telmee.nl [ref. 6. en 7.] gebruikt. Op Waarneming.nl worden zowel de waarnemingen van werkgroepen (bijvoorbeeld: KNNV, vogelwerkgroepen) als particulieren weergegeven. Ingevoerde gegevens worden door de vrijwilligers van Waarneming.nl dagelijks uitvoerig gecontroleerd. Op telmee.nl worden gegevens van Particuliere Gegevensbeherende Organisaties (PGO's zoals RAVON, SOVON en FLORON), samenwerkend in de koepelorganisatie VeldOnderzoek Flora en Fauna (VOFF) weergegeven. Ook deze gegevens worden in deze rapportage als indicatie gebruikt voor de aanwezige beschermde soorten op de planlocaties.

afbeelding 4.1. Planlocatie (rode cirkel) [ref. 1.]

¹ In de overzichten van het Natuurloket wordt in de kolom 'volledigheid' aangegeven hoe volledig de aanwezigheid van een bepaalde soortgroep in het betreffende km-hok is onderzocht. Per soortgroep heeft deze classificatie een andere betekenis. Bovendien is niet af te leiden in hoeverre het km-hok vlakdekkend is geïnventariseerd. De informatie van Natuurloket geeft dus geen zekerheid over het voorkomen van beschermde soorten in het plangebied.

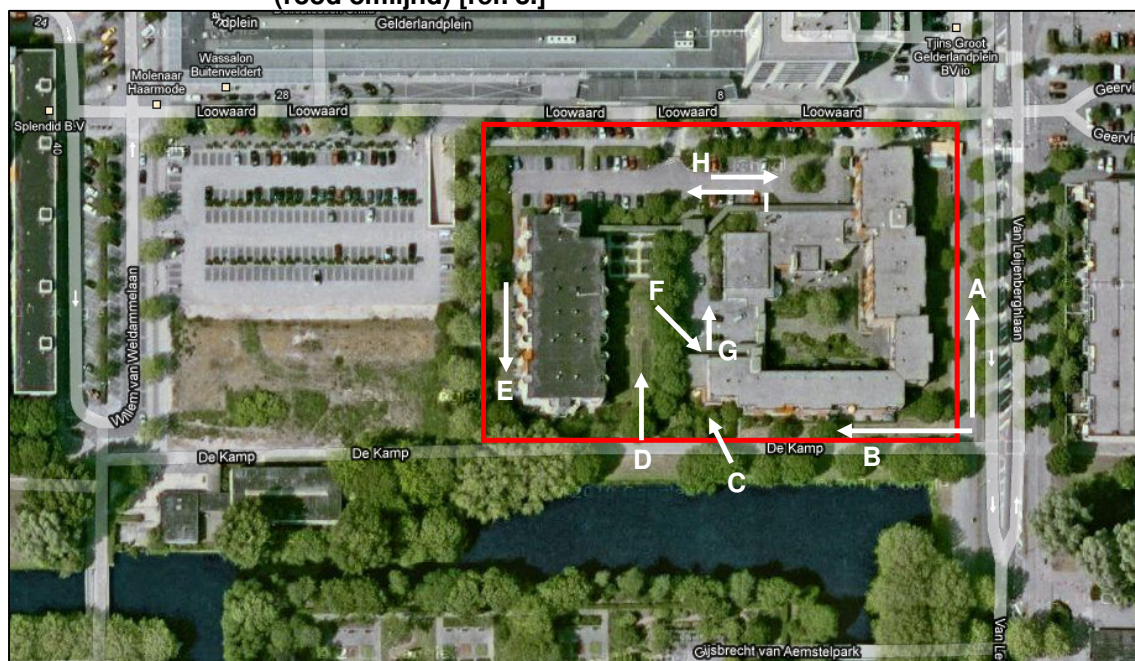
4.1.2. Veldbezoek

Het veldbezoek is uitgevoerd op 12 april 2010 door een ecooloog van Witteveen+Bos. Tijdens het veldbezoek werd een steekproefsgewijze inventarisatie uitgevoerd waarbij toevallige waarnemingen van flora en fauna werden genoteerd. Deze inventarisatie was niet vlakdekkend en is daarom indicatief. Een overzichtsfoto van de planlocatie is weergegeven in afbeelding 4.2. Daarnaast geeft afbeelding 4.3 een indruk van het plangebied weer.

4.1.3. Korte beschrijving plangebied

De planlocatie betreft een wooncentrum aan de Loowaard 3 te Amsterdam Buitenveldert (stadsdeel Zuideramstel). Naast bebouwing bestaat de planlocatie uit parkeerplaatsen, bestrating, bomen, struiken, heggen en smalle stroken groen. Het voetpad 'De Kamp' ligt ten zuiden van het plangebied en is aan weerszijden begrensd door smalle stroken groen met bomen. Enerzijds grenst deze strook groen aan het plangebied en anderzijds aan een waterpartij. Deze waterpartij maakt geen onderdeel uit van het plangebied en er vinden dan ook geen werkzaamheden plaats.

afbeelding 4.2. Overzichtsfoto met daarop de planlocatie te Amsterdam Buitenveldert (rood omlijnd) [ref. 8.]

* De letters en pijlen komen overeen met de foto's en de kijkrichting van de foto's in afbeelding 4.3.

afbeelding 4.3. Indruk van de planlocatie te Amsterdam Buitenveldert

4.2. Beschrijving per soortgroep

4.2.1. Vaatplanten

gegevens

Het Natuurloket vermeldt dat het voorkomen van vaatplanten in het km-hok waarin de planlocatie ligt volledig is geïnventariseerd [ref. 1.]. Er zijn hierbij één licht beschermde soort en twee zwaar(der) beschermde soorten aangetroffen.

Licht beschermde soorten die volgens Waarneming.nl en Telmee.nl [ref. 6. en 7.] in de omgeving van de planlocatie kunnen voorkomen zijn onder andere de brede wespenorchis, de dotterbloem en de grote kaardebol.

Zwaarder beschermde soorten die volgens Telmee.nl [ref. 7.] in het uurhok (5x5 km) van de planlocatie voorkomen zijn de rietorchis en het waterdrieblad (tabel 2-soort Ffw). Het voorkomen van beide soorten wordt ook door Waarneming.nl [ref. 6.] bevestigd.

biotoopeisen van de mogelijk voorkomende zwaarder beschermde vaatplanten

- de rietorchis groeit op natte, matig voedselrijke grond in graslanden, trilvenen, veenmosrietlanden, op zandplaten en opgespoten terreinen;
- het waterdrieblad komt voor in ondiep water in veenmoerassen, vennen en duinvalleien, soms in moerasbos; de soort is zoutmijdend. [ref. 9.].

veldbezoek

Uit het veldbezoek blijkt dat de veldlocatie niet voldoet aan bovenvermelde biotoopeisen. Het voorkomen van de rietorchis en het waterdrieblad op de planlocatie is daardoor uitgesloten. Wel is er geschikt habitat voor de licht beschermde (tabel 1-soort) brede wespenorchis aanwezig.

effecten en conclusie

Licht beschermde soorten kunnen op de planlocatie voorkomen. Voor ruimtelijke ontwikkelingen geldt voor deze soorten echter een vrijstelling in het kader van de Ffw. Op de planlocatie is op grond van de aanwezige biotopen het voorkomen van zwaar(der) beschermde soorten uitgesloten. Een ontheffingsaanvraag is zodoende niet nodig.

4.2.2. Grondgebonden zoogdieren

gegevens

Het Natuurloket [ref. 1.] geeft aan dat het voorkomen van zoogdieren onvolledig is onderzocht in het km-hok waarin de planlocatie ligt. In het betreffende kilometerhok wordt het voorkomen van vijf licht beschermde soorten (tabel 1-soorten) en drie zwaar(der) beschermde zoogdiersoorten (tabel 2/3-soorten waarvan twee HR-soorten) aangegeven. Aangezien de planlocatie in stedelijk gebied ligt en er in het betreffende km-hok tabel 2/3- en HR-soorten zijn waargenomen, betreft het waarschijnlijk twee vleermuissoorten (voor nadere toelichting zie 4.2.3) en/of de rode eekhoorn. In de omliggende km-hokken zijn maximaal vijf licht (tabel 1-soorten) en vijf zwaarder (tabel 2/3-soorten en tevens HR-soorten) beschermde zoogdieren waargenomen.

Op basis van verspreidingsgegevens van Telmee.nl [ref. 7.] en biotoopeisen zijn de volgende licht beschermde soorten op of nabij de planlocatie te verwachten: de mol, het konijn, de huisspitsmuis, de veldmuis en de egel.

De zwaarder beschermde (tabel 2-soort) rode eekhoorn is in de nabijheid van de planlocatie waargenomen. Gegevens van Telmee.nl [ref. 7.] vermelden dat deze soort voorkomt in de omliggende km-hokken van de planlocatie. Eekhoorns komen voor in loofbos, naaldbos of gemengd bos maar ook in tuinen, parken en houtwallen in de buurt van bos. Hun voorkeur gaat uit naar ouder bos (naaldbomen ouder dan 20 jaar en loofbomen ouder dan 40-80 jaar) omdat daar meer voedsel en nestgelegenheid is [ref. 4.].

veldbezoek

De aanwezigheid van struiken, heggen en smalle stroken groen in het plangebied vormen geschikt biotoop voor de bovenvermelde licht beschermde soorten. Geen van deze soorten zijn tijdens het veldbezoek aangetroffen. In het plangebied zijn geen nesten van de zwaarder beschermde rode eekhoorn of geschikt leefgebied voor deze soort waargenomen.

effecten en conclusie

Het voorkomen van licht beschermde zoogdiersoorten op de planlocatie is niet uit te sluiten. Omdat voor licht beschermde soorten in het kader van de Ffw een vrijstelling geldt, is een ontheffingsaanvraag niet nodig. De mogelijke aanwezigheid van de zwaarder beschermde eekhoorn op de planlocatie wordt op basis van het ontbreken van een geschikt biotoop uitgesloten. Derhalve is het niet nodig specialistisch onderzoek uit te voeren of een ontheffing aan te vragen voor deze soort.

4.2.3. Vleermuizen

gegevens

Het Natuurloket geeft aan dat in het km-hok van de planlocatie twee zwaarder beschermde HR-soorten voorkomen [ref. 1.]. Waarneming.nl en Telmee.nl vermelden het voorkomen van de gewone en ruige dwergvleermuis en de laatvlieger in de omgeving van het plangebied [ref. 6. en 7.]. Limpens' vleermuisatlas [ref. 11.] bevestigt het voorkomen van deze drie vleermuissoorten. Vleermuizen vallen onder het zware beschermingsregime (tabel 3-soorten) van de Flora- en faunawet en bijlage IV van de habitatrichtlijn. De biotoopeisen van deze soorten zijn in onderstaand kader uitgelicht.

biotoopeisen van de mogelijk aanwezige zwaar beschermde vleermuissoorten

- (kraam)kolonies van de gewone dwergvleermuis zijn in Nederland vooral in gebouwen, in spouwmuren, achter betimmering en daklijsten of onder dakpannen gevonden. Ze jagen in gesloten tot half open landschap; in de beschutting van opgaande elementen in groene bebouwde omgeving, langs kanalen, vaarten, in tuinen en parken met vijvers, in lanen, tussen boomkruinen, boven open plekken in bos, langs de bosrand (vooral oude voedselrijke loofbossen), langs straatlantaarns, in en langs lanen, bomenrijen, singels, houtwallen en holle wegen, waterpartijen en beschutte oevers;
- de ruige dwergvleermuis verblijft in spouwmuren in nest- en vleermuiskasten, in gebouwen achter betimmeringen, achter daklijsten, onder dakbedekking, op zolders en in spleten en gaten in bomen. Ze jagen in vooral half open bosrijk landschap; langs bosranden, door lanen, boven open plekken in bos en langs houtwallen, waterpartijen en beschutte oevers in voedselrijke gebieden en langs straatlantaarns;
- de laatvlieger jaagt boven open tot halfopen landschap, vooral in de beschutting van opgaande elementen zoals bosranden, heggen en lanen. Kraamkolonies komen voorzover bekend alleen in gebouwen voor. In vleermuiskasten worden laatvliegers zelden aangetroffen [ref. 12.].

veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn er geen vleermuizen of sporen van vleermuizen aangetroffen. Op de planlocatie staan verschillende gebouwen die als geschikte verblijfplaats voor de gewone en ruige dwergvleermuis en de laatvlieger kunnen functioneren. Tevens kan de waterpartij ten zuiden van de planlocatie een geschikt foerageergebied/vliegroute vormen voor de gewone en ruige dwergvleermuis en de laatvlieger.

effecten en conclusie

Op basis van de aanwezige biotopen kan het voorkomen van verblijfplaatsen, dan wel foerageergebieden en foerageerroutes van de gewone en ruige dwergvleermuis en de laatvlieger in het plangebied niet uitgesloten worden.

Doordat voor de geplande werkzaamheden bebouwing wordt gesloopt en/of verbouwd, kunnen mogelijke kraam- of winterverblijven van de verschillende vleermuissoorten worden vernietigd. Derhalve moet nader onderzoek plaatsvinden om hier uitsluitel over te geven. Als uit dit onderzoek blijkt dat de locatie gebruikt wordt door vleermuizen, is het aanvragen van een ontheffing alleen mogelijk als er sprake is van een in de wet genoemd belang, te weten als er;

- geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu gunstige effecten;
- geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort.

Om te voorkomen dat 's nachts foergagerende vleermuissoorten verstoord raken door de geplande werkzaamheden adviseren wij geen gebruik te maken van kunstmatige verlichting en de werkzaamheden overdag plaats te laten vinden. Er zijn in de omgeving voldoende uitwijkmogelijkheden wat betreft foerageergebieden en/of vliegroutes.

4.2.4. Vogels

gegevens

In het km-hok waarin de planlocatie ligt, is het voorkomen van broedvogels onvolledig onderzocht [ref. 1.]. Hierbij is één soort gevonden.

Volgens Waarneming.nl [ref. 6.] kan het plangebied en de directe omgeving worden gebruikt als broed-, en/of foerageergebied voor verschillende vogelsoorten. Voorkomende soorten zijn bijvoorbeeld: de ekster, de merel, de spreeuw, de kauw, de koolmees, de kraai, de pimpelmees, postduif en de huismus [ref. 6.].

veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn de in tabel 4.1 vermelde vogelsoorten waargenomen in het plangebied. Het plangebied en de directe omgeving zijn geschikt als foerageer- en broedgebied voor verschillende soorten vogels. Naast de aanwezige bomen bieden de heggen en struiken op de planlocatie volop beschutting en nestgelegenheid aan broedende vogels. Het plangebied vormt een actief onderdeel van het leefgebied van de bonte specht. Er zijn echter geen holen in bomen aangetroffen die mogelijk als nest voor deze soort kunnen functioneren. Verder zijn er geen jaarrond beschermde nesten aangetroffen.

tabel 4.1. Vogelsoorten waargenomen tijdens veldbezoek

soort	
fuut	grote bonte specht
meerkoet	merel
waterhoen	koolmees
wilde eend	roodborst
aalscholver	tijftjaf
blauwe reiger	fitis
ekster	houtduif
kauw	

effecten en conclusie

De bomen, heggen en struiken op de planlocatie en de directe omgeving bieden nestgelegenheid aan algemeen voorkomende broedvogelsoorten. Werkzaamheden tijdens het broedseizoen (globaal van 15 maart-15 juli²) kunnen deze vogels verstoren. Voor alle inheemse vogelsoorten geldt dat verstoren in het broedseizoen (individueel, nesten of eieren) verboden is. Vogels zijn op dezelfde wijze beschermd als tabel 3-soorten. Het aanvragen van ontheffing voor het verstoren van broedvogels is in principe niet mogelijk, omdat de effecten op vogels en daarmee een overtreding van de verbodsbepalingen van de Ffw gemakkelijk te voorkomen is, te weten door in principe twee mogelijkheden³:

- buiten het broedseizoen werken, dit met risico dat sommige vogels tot in september kunnen broeden;
- de werkzaamheden vlak voor het broedseizoen inzetten en dan continue doorwerken (werkzaamheden niet langer dan enkele dagen stilleggen), zodat vogels niet gaan broeden in het gebied waar gewerkt wordt.

4.2.5. Reptielen

gegevens

Volgens het Natuurloket is het voorkomen van reptielen op en rond de planlocatie niet of redelijk volledig onderzocht. RAVON [ref. 5.] en Telmee.nl [ref. 7.] geven aan dat zowel in het uur-hok waarin de planlocatie ligt, als in de aangrenzende uur-hokken, de zwaar beschermde (tabel 3-soort) ringslang voorkomt.

De ringslang is een watergebonden slang, die voor eiafzetplekken afhankelijk is van compost- en blad-hopen en mestvaalten [ref. 5.]. In Nederland is de ringslang vooral gebonden aan het water in veen- en riviergebieden. De ringslang houdt zich bij voorkeur op in overgangssituaties, waar naast gelegenheid om te zonnen ook voldoende schuilplaatsen aanwezig zijn [ref. 3.]. Andere reptielsoorten zijn in de omgeving niet waargenomen. Hun leefgebied bestaat over het algemeen uit ijle vegetatie die voldoende schuilmogelijkheden biedt en tevens voldoende open is om te kunnen zonnen met een bodem die snel opwarmt. Met name heide en duinvegetatie voldoet vaak aan deze voorwaarden. Ideale leefgebieden zijn overgangen tussen bossen en heide, structuurrijke vegetaties zoals oude heide, maar ook vervallen overgroeide steenstapels en muurtjes [ref. 5.].

veldbezoek

Er is tijdens het veldbezoek geen geschikt habitat voor de ringslang (of andere reptielen) in het plangebied aangetroffen.

effecten en conclusie

Door het ontbreken van geschikte biotopen is het voorkomen van de ringslang en andere reptielen op de planlocatie niet aannemelijk. Specialistisch onderzoek en een ontheffingsaanvraag zijn niet noodzakelijk.

4.2.6. Amfibieën

gegevens

De gegevens van het Natuurloket [ref. 1.] geven aan dat de aanwezigheid van amfibieën op de planlocatie redelijk volledig is onderzocht. De omliggende km-hokken zijn onvolledig (120-483), matig volledig (119-481, 119-482 en 119-483) tot volledig (120-481) onderzocht [ref. 1.].

² Het broedseizoen loopt gemiddeld van 15 maart tot 15 juli. Afhankelijk van het weer kan deze periode echter verschuiven. Bovendien zijn er vogelsoorten die tot in september broedsels kunnen hebben. Vaste nestplaatsen van bijvoorbeeld uil of specht zijn, indien functioneel, jaarrond beschermd.

³ Deze mogelijkheden zijn besproken en goedgekeurd door DLG (persoonlijke communicatie mevr. N. van Hest, oktober 2008).

In het km-hok van de planlocatie zijn vier licht beschermde amfibiesoorten (tabel 1-soorten) aangetroffen. Waarschijnlijk gaat het hier om de licht beschermde soorten de gewone pad, de bastaardkikker, de bruine kikker, de meerkikker, en/of de kleine watersalamander [ref. 5. en 7.]. Volgens RAVON (uurhok 5x5 km) komen de zwaar beschermde poelkikker en de rugstreeppad (bijlage IV HR-soort) voor nabij de planlocatie [ref. 5.]. Het kader hieronder beschrijft de biotoopeisen van deze zwaar beschermde soorten.

biotoopbeschrijving van mogelijk aanwezige zwaar beschermde amfibieën

- De poelkikker is een zon- en warmteminnende soort die een voorkeur heeft voor onbeschaduwde wateren. De oeverzone hiervan moet bij voorkeur goed begroeid zijn en het water is vaak vrij omvangrijk of maakt deel uit van een groter complex van wateren. Het is een kritische soort die houdt van voedselarm, schoon water. Ze hebben een voorkeur voor zwak zure, stilstaande wateren in bos- en heidegebieden op de hogere zandgronden, in vennen, poelen en watergangen in hoogveengebieden en in uiterwaarden [ref. 5.].
- De rugstreeppad is een echte pionier, die vooral voorkomt in open terreinen waar de bodem en vegetatie regelmatig veranderingen ondergaan. De soort leeft bij voorkeur op droge en losgrondige bodems die snel opwarmen. Dit kunnen duin- en heidegebieden zijn of uiterwaarden en geaccidenteerde, door mensen beïnvloede terreinen zoals oude klei afgravingen, verlaten zandgroeven, met zand opgespoten terreinen in haven- en industriegebieden en afgeplagde terreinen [ref. 3.]. Voor de voortplanting is de rugstreeppad afhankelijk van ondiepe wateren die vrij snel opwarmen. Vaak wordt gebruik gemaakt van tijdelijke poeltjes en plassen, maar ook slootjes en vennen kunnen geschikt zijn [ref. 5.].

veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen amfibiesoorten of geschikt leefgebied voor de zwaar beschermde poelkikker of rugstreeppad op de planlocatie aangetroffen. De nabijgelegen waterpartij biedt mogelijk geschikt habitat aan licht beschermde soorten, hoewel de oevers gedeeltelijk beschoeid waren.

effecten en conclusie

In de nabijheid van het plangebied kunnen licht beschermde amfibiesoorten voorkomen. In het kader van ruimtelijke ontwikkeling hoeft voor tabel 1-soorten geen ontheffing worden aangevraagd. Bovendien zullen er geen werkzaamheden in de nabijgelegen waterpartij plaatsvinden, waardoor het leefgebied van deze soorten niet wordt verstoord.

Door het ontbreken van geschikt biotoop wordt niet verwacht niet dat de zwaar beschermde poelkikker in het plangebied voorkomt. De planlocatie kan gedurende de werkzaamheden wel geschikt worden voor de rugstreeppad door het ontstaan van ondiepe poelen. Daarom moet voorafgaand aan het seizoen waarin de padden eieren afzetten (april-september), het ontstaan van ondiepe plasjes op zandgrond worden voorkomen. Hierdoor wordt het plangebied niet geschikt voor deze zwaar beschermde soort en zullen zij zich hier niet vestigen en voortplanten. Als de rugstreeppad toch tijdens de werkzaamheden verschijnt, dienen de werkzaamheden zo aangepast te worden dat er geen verbodsbepalingen van de Ffw overtreden worden. Bijvoorbeeld door de poelen waar ze zich gevestigd hebben, af te schermen.

4.2.7. Vissen

Er bevindt zich geen oppervlaktewater op de planlocatie waardoor er geen vissen voorkomen. Een negatief effect op vissen is hierdoor uitgesloten.

4.2.8. Dagvlinders

gegevens

Het voorkomen van dagvlinders is volgens het Natuurloket [ref. 1.] niet onderzocht in het km-hok van de planlocatie. In de omliggende km-hokken is de aanwezigheid van dagvlinders onvolledig (119-481), redelijk volledig (120-481) en volledig (119-482, 119-483 en 120-483) bestudeerd [ref. 1.].

Hierbij zijn geen beschermde soorten aangetroffen. Volgens Telmee.nl [ref. 7.] is de zwaarder beschermde rouwmantel waargenomen in het uurhok waarbinnen de planlocatie ligt. Een korte beschrijving van de biotoopeisen van deze soort staat vermeld in onderstaand kader. Andere beschermde vlindersoorten worden niet verwacht.

biotoopbeschrijving van mogelijk aanwezige vlindersoorten

De rouwmantel leeft in gevarieerde, open bossen met wilgenstruiken op vochtige, zonnige plaatsen. De vlinder vliegt vooral langs bosranden met beschutte, warme inhammen en langs brede bospaden [ref. 13.].

veldbezoek

Gedurende het veldbezoek zijn geen vlindersoorten waargenomen. Het optimale biotoop voor rouwmantel is niet aanwezig op de planlocatie. De aanwezige bomen op de planlocatie vormen geen gevarieerde en open bossen en gezien het open karakter van de begroeiing zijn beschutte inhammen en brede bospaden niet aanwezig. De door Telmee.nl waargenomen rouwmantel betreft naar verwachting een zwervend exemplaar.

effecten en conclusie

Doordat op de planlocatie geen geschikt biotoop voor beschermde vlindersoorten aanwezig is (de waarneming van telmee.nl betreft waarschijnlijk een zwervend exemplaar), is uitgesloten dat de werkzaamheden een negatief effect hebben op beschermde soorten. Specialistisch onderzoek en een ontheffingsaanvraag zijn zodoende niet nodig.

4.2.9. Libellen

gegevens

Volgens het Natuurloket [ref. 1.] zijn libellen in het km-hok waarin de planlocatie ligt matig volledig en in de omliggende km-hokken volledig onderzocht. Er zijn hierbij geen beschermde soorten waargenomen. De in Nederland voorkomende libellensoorten hebben zeer specifieke biotoopeisen; ze zijn voor het grootste deel van hun levenscyclus afhankelijk van natte elementen in het landschap. De belangrijkste biotopen voor libelsoorten in Nederland zijn dan ook; beken en rivieren, vennen, hoogveen en laagveenmoerassen [lit. 14.].

veldbezoek

Gedurende het veldbezoek zijn geen libellensoorten waargenomen in verband met de ongunstige tijd van het jaar voor libellen. Op de planlocatie is bovendien geen geschikt leefgebied voor beschermde libellensoorten aanwezig.

effecten en conclusie

Het voorkomen van beschermde libelsoorten is vanwege de afwezigheid van geschikt biotoop in het plangebied uitgesloten. Specialistisch onderzoek en een ontheffingsaanvraag zijn zodoende niet nodig.

4.2.10. Overige ongewervelden

gegevens

De groep van de overige ongewervelden is in het km-hok van het plangebied en in alle omliggende km-hokken onvolledig onderzocht volgens het Natuurloket [ref. 1.]. De soorten uit de groep van de overige ongewervelden die zwaarder beschermd zijn door de Ffw, zijn reeds uitgestorven in Nederland of slechts op zeer specifieke locaties aanwezig. Voorbeelden hiervan zijn hoogveen- en duingebieden en schraal- en kalkrijkgrasland. Dergelijke biotopen zijn niet in het plangebied aanwezig.

effecten en conclusies

De beschermde soorten uit de groep van de overige ongewervelden zijn, door het ontbreken van een geschikt biotoop, op de planlocatie niet aanwezig. Specialistisch onderzoek hoeft niet te worden verricht. Een ontheffingsaanvraag in het kader van de Ffw is niet nodig.

5. CONCLUSIE

5.1. Beschermde gebieden

5.1.1. Natura-2000 gebieden

Het plangebied bevindt zich op minimaal 15 km afstand van de omliggende Natura 2000-gebieden. Van directe schade aan beschermde habitats is dus geen sprake. De werkzaamheden zijn dermate kleinschalig en de afstand tot de Natura 2000-gebieden zo groot, waardoor van externe werking geen sprake is.

5.1.2. Ecologische Hoofdstructuur

Aangezien de werkzaamheden zich niet binnen de grenzen van de Ecologische hoofdstructuur (EHS) bevinden, worden de wezenlijke kenmerken en waarden van de aangrenzende EHS-gebieden niet direct aangetast. Van ruimtebeslag en habitatvernietiging is geen sprake. Daarbij is er, vanwege de afstand tot de EHS in combinatie met het tussenliggende stedelijke gebied, geen sprake van externe werking.

5.2. Beschermde soorten

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de gevolgen van het voornemen op de verschillende soortgroepen en hoe met deze gevolgen dient te worden omgegaan.

tabel 5.1. Overzicht van de mogelijk aanwezige beschermde soorten in het plangebied

soortgroep	beschermde soorten in het plangebied aanwezig?	kans op overtreding verboden Ffw	gevolgen	onthefing aanvragen Ffw?
vaatplanten	in het plangebied komen mogelijk licht beschermde vaatplanten voor	nee, voor licht beschermde soorten is een vrijstelling voor de Ffw van kracht ⁴	geen	nee
grondgebonden zoogdieren	het voorkomen van licht beschermde zoogdier-soorten is op de planlocatie niet uit te sluiten.	nee, voor licht beschermde soorten is een vrijstelling voor de Ffw van kracht	geen	nee
vleermuizen	ja, in het plangebied komen mogelijk meerdere zwaar beschermde vleermuis-soorten voor	indien bebouwing wordt gesloopt, worden mogelijk verblijfplaatsen en foerageerroutes vernietigd en/of verstoord	nader onderzoek naar het voorkomen van vleermuisverblijfplaatsen en de gebruikte foerageerroutes	nee, het aanvragen van een ontheffing voor vleermuizen is niet mogelijk. Indien vleermuizen op de planlocatie verblijfplaatsen en foerageerroutes hebben, moet een plan met mitigerende maatregelen voorkomen dat de verbodsbepalingen van de Ffw overtreden worden. Een dergelijk plan dient door middel van een positieve afwijzing van de ontheffingsaanvraag door LNV goedgekeurd te worden

⁴ Voor alle plant- en diersoorten geldt in Nederland de zorgplicht. In dit kader moet schade aan levende organismen zoveel mogelijk worden voorkomen.

soortgroep	beschermde soorten in het plangebied aanwezig?	kans op overtreding verboden Ffw	gevolgen	ontheffing aanvragen Ffw?
vogels	ja, in het plangebied bestaan broedgelegenheden voor algemeen voorkomende broedvogels	ja, indien broedvogels worden verstoord door de werkzaamheden	werkzaamheden buiten het broedseizoen starten	nee, het aanvragen van een ontheffing voor broedvogels is niet mogelijk. Negatieve effecten moeten worden voorkomen door de werkzaamheden in de juiste maanden uit te voeren (zie toelichting onder tabel)
reptielen	nee, in het plangebied komen geen beschermde reptielsoorten voor	nee	geen	nee
amfibieën	ja, het voorkomen van licht beschermde soorten in het plangebied is mogelijk de zwaar beschermde (HR-soort) rugstreeppad kan verschijnen tijdens de werkzaamheden	nee, voor licht beschermde soorten is een vrijstelling voor de Ffw van kracht. ja, indien de rugstreeppad verschijnt en negatieve effecten ondervindt van de werkzaamheden	geen maatregelen treffen die voorkomen dat de pad op de planlocatie verschijnt (zie toelichting onder tabel)	nee ja, indien de rugstreeppad verschijnt en negatieve effecten ondervindt van de werkzaamheden. Echter, het treffen van mitigerende maatregelen dient te voorkomen dat deze situatie zich voordoet
vissen	nee, er komen geen beschermde vissen op de planlocatie voor.	nee	nee	nee
dagvlinders	nee, in het plangebied komen geen beschermde dagvlindersoorten voor	nee	geen	nee
libellen	nee, in het plangebied komen geen beschermde libellen voor	nee	geen	nee
overige ongewervelden	nee, op de planlocatie komen geen beschermde overige ongewervelden voor	nee	geen	nee

vogels

Het aanvragen van ontheffing voor het verstoren van broedende vogels in het plangebied is in principe niet mogelijk (broedseizoen: globaal 15 maart-15 juli⁵). Er bestaat immers altijd een alternatief: werken wanneer geen broedende vogels aanwezig zijn.

Behalve werken wanneer geen broedende vogels aanwezig zijn, is het verstoren van vogels te voorkomen door de werkzaamheden voor het broedseizoen in te zetten en dan continu door te werken (werkzaamheden niet langer dan enkele dagen stilleggen), zodat vogels niet gaan broeden in het gebied waar gewerkt wordt.

⁵ Het broedseizoen loopt gemiddeld van 15 maart tot 15 juli. Afhankelijk van het weer kan deze periode echter verschuiven. Bovendien zijn er vogelsoorten die tot in september broedsels kunnen hebben.

amfibieën

De rugstreeppad komt niet voor op de planlocatie. Aangezien het een echte pioniersoort betreft, kan de planlocatie wel geschikt worden voor de rugstreeppad door het ontstaan van ondiepe poelen gedurende de werkzaamheden. Er moet daarom worden gezorgd dat voorafgaand aan het seizoen waarin de padden eieren afzetten (april-september), het ontstaan van ondiepe plasjes op zandgrond wordt voorkomen. Hierdoor wordt het plangebied niet geschikt voor deze zwaar beschermde soort en zullen zij zich hier niet vestigen en voortplanten. Als de rugstreeppad toch tijdens de werkzaamheden verschijnt, dienen de werkzaamheden zo aangepast te worden dat er geen verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet (Ffw) overtreden worden. Bijvoorbeeld door de poelen waar ze zich gevestigd hebben af te schermen.

5.3. Stand van zaken

vleermuizen

Voordat bebouwing op de planlocatie gesloopt gaat worden, dient eerst nader onderzoek naar mogelijke verblijfplaatsen van vleermuizen plaats te vinden. Aan de hand van de resultaten van het nader onderzoek, worden mitigerende maatregelen opgesteld in samenwerking met een vleermuisdeskundige. Deze maatregelen worden in de vorm van een ontheffingsaanvraag Ffw voorgelegd aan het Ministerie van LNV. Eerdere ontheffingsaanvragen van andere projecten hebben een positieve afwijzing verkregen op basis van een dergelijk plan met mitigerende maatregelen. De verwachting is daarom dat ook hier middels mitigerende maatregelen negatieve effecten op de (eventueel) aanwezige vleermuizen voorkomen worden. Deze maatregelen dienen gedurende de uitvoering van het plan in acht te worden genomen.

6. BRONNEN

1. Website van het Natuurloket; www.natuurloket.nl.
2. Nota Ruimte 'Ruimte voor ontwikkeling', Ministerie van VROM, 2006.
3. Website van het Ministerie van LNV; www.minInv.nl.
4. Website van Zoogdierverseniging.nl.
5. Website van RAVON met verspreidingsgegevens van reptielen, amfibieën en vissen.
6. Website van Waarneming.nl.
7. Website van Telmee.nl.
8. Website van google maps; maps.google.nl.
9. Website van Soortenbank.nl.
10. Atlas van de Nederlandse vleermuizen, onderzoek naar verspreiding en ecologie. Limpens, H., Mostert, K., & Bongers, W. 1997.
11. Website van Vleermuis.net.
12. Website van Vlindernet.nl.
13. Website van Libellennet.nl.

BIJLAGE I Natuurloket gegevens

Globaal rapport verspreiding beschermde en bedreigde soorten

Samenstelling: 7 april 2010

Let op: Aan deze gegevens kunnen geen rechten worden ontleend. Lees ook de afwijzing van [aansprakelijkheid](#) op onze website.

In onderstaande tabel staat het aantal beschermde en bedreigde soorten per kilometerhok.

Databanken worden regelmatig geactualiseerd. Het kan dus zijn dat er meer gegevens beschikbaar zijn dan in dit overzicht vermeld staat. Wanneer u gegevens bij Het Natuurloket koopt, dan krijgt u uiteraard de meest recente informatie.

Als in een kilometerhok geen beschermde soorten zijn aangetroffen, terwijl het hok niet goed is onderzocht, dan is het veelal nodig om aanvullend veldonderzoek uit te voeren. Als een kilometerhok goed is onderzocht, hoeft u voor de desbetreffende soortgroep geen aanvullend onderzoek te doen: de gegevens die u bij Het Natuurloket koopt, volstaan dan.

Rapportage voor kilometerhok X:119 / Y:481

Soortgroep	FF1*	FF23*	FF vogels	Hrl*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten						matig	-	1975-1990
Mossen						niet		1997-2007
Korstmossen						niet		1992-2007
Paddestoelen					4	slecht	0%	1992-2007
Zoogdieren	3	5		5		slecht	0%	1997-2007
Broedvogels			1			slecht	0%	1996-2007
Watervogels						niet		96/97-06/07
Reptielen		1			1	redelijk	26-50%	1992-2007
Amfibieën	3					matig	26-50%	1992-2007
Vissen						niet		1992-2007
Dagvlinders						slecht		1998-2008
Nachtvinders						niet		1980-2008
Libellen					1	goed	0%	1993-2007
Sprinkhanen						niet		1993-2007
Overige ongewervelden						slecht		1993-2007

Landelijke vegetatiedatabank: [gegevens inzien van dit hok](#)

Rapportage voor kilometerhok X:119 / Y:482

Soortgroep	FF1*	FF23*	FF vogels	Hrl*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten	1	1			2	goed	-	1975-2007
Mossen						slecht		1997-2007
Korstmossen						niet		1992-2007
Paddestoelen					3	slecht	0%	1992-2007
Zoogdieren		3		2		slecht	0%	1997-2007
Broedvogels						niet		1996-2007

Watervogels		niet		96/97-06/07
Reptielen		niet		1992-2007
Amfibieën	4	matig	11-25%	1992-2007
Vissen		niet		1992-2007
Dagvlinders		goed		1998-2008
Nachtvinders		redelijk		1980-2008
Libellen	3	goed	26-50%	1993-2007
Sprinkhanen	0	redelijk		1993-2007
Overige ongewervelden		slecht		1993-2007

Landelijke vegetatiedatabank: [gegevens inzien van dit hok](#)

Rapportage voor kilometerhok X:119 / Y:483

Soortgroep	FF1*	FF23*	FF vogels	Hrl*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten	1	1				goed	-	1991-2007
Mossen						niet		1997-2007
Korstmossen						niet		1992-2007
Paddestoelen						slecht		1992-2007
Zoogdieren	5					slecht	11-25%	1997-2007
Broedvogels			2		1	goed	0%	1996-2007
Watervogels						niet		96/97-06/07
Reptielen						niet		1992-2007
Amfibieën	3					matig		1992-2007
Vissen						niet		1992-2007
Dagvlinders					1	goed	0%	1998-2008
Nachtvinders						matig		1980-2008
Libellen					1	goed	26-50%	1993-2007
Sprinkhanen						niet		1993-2007
Overige ongewervelden					1	slecht	0%	1993-2007

Landelijke vegetatiedatabank: [gegevens inzien van dit hok](#)

Rapportage voor kilometerhok X:120 / Y:481

Soortgroep	FF1*	FF23*	FF vogels	Hrl*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten	4	2			2	goed	-	1975-2007
Mossen						slecht		1997-2007
Korstmossen						slecht	51-100%	1992-2007
Paddestoelen					2	slecht	0%	1992-2007
Zoogdieren	4	3		3		slecht	26-50%	1997-2007
Broedvogels				3	2	goed	0%	1996-2007
Watervogels						matig	0%	96/97-06/07
Reptielen			1		1	redelijk	0%	1992-2007
Amfibieën	3	1			1	goed	51-100%	1992-2007
Vissen						niet		1992-2007
Dagvlinders					1	redelijk	0%	1998-2008
Nachtvinders						redelijk		1980-2008
Libellen					1	goed	0%	1993-2007
Sprinkhanen						niet		1993-2007
Overige ongewervelden						slecht		1993-2007

Landelijke vegetatiedatabank: [gegevens inzien van dit hok](#)

Rapportage voor kilometerhok X:120 / Y:482

Soortgroep	FF1*	FF23*	FF vogels	Hr1*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten	1	2				goed	-	1975-2007
Mossen						niet		1997-2007
Korstmossen						niet		1992-2007
Paddestoelen					3	slecht	0%	1992-2007
Zoogdieren	5	3		2		slecht	0%	1997-2007
Broedvogels			1			slecht	0%	1996-2007
Watervogels						niet		96/97-06/07
Reptielen						niet		1992-2007
Amfibieën	4					redelijk		1992-2007
Vissen						niet		1992-2007
Dagvlinders						niet		1998-2008
Nachtvlinders						niet		1980-2008
Libellen					1	matig	0%	1993-2007
Sprinkhanen						niet		1993-2007
Overige ongewervelden						slecht		1993-2007

Landelijke vegetatiedatabank: [gegevens inzien van dit hok](#)

Rapportage voor kilometerhok X:120 / Y:483

Soortgroep	FF1*	FF23*	FF vogels	Hr1*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten	3				2	goed	-	1991-2007
Mossen						niet		1997-2007
Korstmossen						niet		1992-2007
Paddestoelen					4	slecht	0%	1992-2007
Zoogdieren	3	3		2		slecht	26-50%	1997-2007
Broedvogels						niet		1996-2007
Watervogels						niet		96/97-06/07
Reptielen						niet		1992-2007
Amfibieën	2					slecht		1992-2007
Vissen						niet		1992-2007
Dagvlinders					1	goed	0%	1998-2008
Nachtvlinders						niet		1980-2008
Libellen					1	goed	26-50%	1993-2007
Sprinkhanen					0	goed		1993-2007
Overige ongewervelden						slecht		1993-2007

Landelijke vegetatiedatabank: [gegevens inzien van dit hok](#)

Landelijke vegetatiedatabank: [gezamenlijke kilometerhokken](#)

* Legenda

FF1 = Flora- en faunawet lijst 1 (vrijstelling)
FF23 = Flora- en faunawet lijst 2 + 3 (streng beschermd)
Hr1 = Habitatrictlijn (alleen bijlage 2 en 4)
RL = Rode Lijst
(#) = tevens [meetnetgegevens](#) verzameld.

Volledigheid onderzoek:
Hiermee wordt aangegeven of op basis van de gebrachte bezoeken een volledig overzicht is te verwachten van de soorten van de betreffende soortgroep. Een [toelichting](#) op deze categorieën kunt u vinden onderaan deze rapportage.

Detail: Met dit percentage wordt aangegeven welk aandeel van alle van dit kilometerhok beschikbare gegevens van Rode-Lijstsoorten en wettelijk beschermde soorten op gedetailleerder niveau beschikbaar is.

Actualiteit: per groep is aangegeven uit welke periode de gegevens zijn opgenomen.

 niet van toepassing

Wat te doen als u meer informatie wilt na het zien van het globaal rapport?

Als u na het zien van het globaal rapport wilt weten welke soorten er zijn aangetroffen, dan kunt u die informatie aanvragen via [Het Natuurloket](#).

Het Natuurloket richt zich bij de gegevensleveringen voornamelijk op professionele gebruikers. Particulieren raden we aan zich rechtstreeks te wenden tot de desbetreffende PGO. Voor adressen zie [www.voff.nl](#).

Procedure aanvraag volledig rapport

U hebt nu een globaal rapport gekregen over aantallen wettelijk beschermde soorten, en bedreigde soorten van de Rode Lijst. U kunt via Het Natuurloket een volledig rapport met meer gedetailleerde gegevens krijgen. In dit rapport staat aangegeven om welke dieren of planten het precies gaat en wordt een eerste indicatie gegeven van de te verwachten effecten van de ingreep. Die gegevens heeft u nodig voor de ontheffingsaanvraag.

On-line prijs berekenen van een volledig rapport

Als u wilt weten hoeveel het kost om een volledig rapport op te laten stellen, dan kunt u zelf de [prijs berekenen](#). Voor deze service moet u zich eerst eenmalig [aanmelden](#). U ontvangt dan direct per e-mail uw gebruikersnaam en wachtwoord, die u nodig heeft om in te loggen.

Na inloggen kunt u een offerte opstellen. De door u opgestelde offertes wordt in uw persoonlijk archief bewaard. Wanneer u aansluitend op het raadplegen van een globale rapportage een offerte opvraagt, dan worden de correcte kilometerhokgegevens automatisch ingevuld!

Opdracht geven voor een volledig rapport

Als u opdracht wilt geven voor een volledig rapport, dan kunt u dat alleen on-line doen. Klik u op de link [opdracht geven](#). Geef vervolgens aan welke gegevens u wilt ontvangen en klik op 'opdracht geven'. In de laatste stap bevestigt u de elektronische opdracht door een schriftelijke opdrachtverlening naar Het Natuurloket te sturen. Na maximaal 20 werkdagen ontvangt u de gegevens. De door u verleende opdrachten worden in uw persoonlijk archief bewaard.

Op de levering van een volledig rapport zijn onze [Algemene Voorwaarden](#) van

toepassing. Deze zijn bij de Kamer van Koophandel in Arnhem gedeponeerd. Opdrachtverlening (via onze website) kan alleen als u zich akkoord verklaart met deze voorwaarden.

Ook kunt u binnen 2,5 week gegevens ontvangen. Voor deze extra service geldt wel een prijsopslag van 40%. Voor meer informatie kunt u bellen met Het Natuurloket: 0317 - 467 345 of e-mail naar [Het Natuurloket](#).

Toelichting op volledigheid en actualiteit van het onderzoek

De gegevens die Het Natuurloket levert zijn afkomstig van de Particuliere Gegevensbeherende Organisaties (PGO's), die zijn verenigd in de [Stichting VeldOnderzoek Flora & Fauna \(VOFF\)](#). Kijk voor meer informatie op de website van de VOFF of stuur een mailtje naar voff@voff.nl.

De databank van Het Natuurloket niet compleet is; naar schatting bevat de databank 90% van alle beschikbare waarnemingen. Vooral op lokaal/regionaal niveau, bijvoorbeeld in Limburg, kunnen gegevens ontbreken. Er wordt voortdurend gewerkt om de databank van Het Natuurloket verder uit te breiden.

Vaatplanten (FLORON)

Per regio is het gemiddelde aantal aangetroffen plantensoorten per kilometerhok gegeven. Dit aantal is afhankelijk van o.a. bodemtype, waterhuishouding, schaal van het landschap en bodemgebruik. Daarom is de indeling van Nederland in 38 ecodistricten gebruikt als regio-indeling. Voor de mate van volledigheid zijn vier klassen onderscheiden:

- Niet onderzocht: er zijn geen waarnemingen gedaan.
- Slecht onderzocht: het aantal soorten per kilometerhok is kleiner dan 26, of als het aantal soorten kleiner is dan het gemiddelde van het ecodistrict min twee maal de standaarddeviatie.
- Goed geïnventariseerd: het aantal soorten is groter dan het gemiddelde van het ecodistrict minus de standaarddeviatie.
- Matig onderzocht: alle andere gevallen.

Het gemiddeld aantal aangetroffen soorten per kilometerhok loopt van 127 (grote, recente polders) tot 306 (kalkrijke duinen).

Mossen (BLWG)

Gegevens van mossen zijn veelal afkomstig van natuurgebieden en stedelijk gebied. De meeste bedreigde soorten mossen komen vooral voor op vochtige plaatsen en in bossen. Mossen kunnen in alle seizoenen worden gevonden.

Matig onderzocht: 1-10 soorten

Redelijk onderzocht: 11-30 soorten

Goed onderzocht: meer dan 30 soorten

Korstmossen (BLWG)

Gegevens van korstmossen zijn voornamelijk afkomstig van bos, heide en stuifzand, laanbomen en muren van oude gebouwen. Korstmossen kunnen in alle seizoenen worden gevonden. De meeste bedreigde soorten zijn slechte verspreiders en langzame groeiers en sterk gebonden aan het type substraat waarop ze groeien. Compensatie van verloren gegaan substraat of het ontzien van groeiplaatsen is in veel gevallen wenselijk.

Matig onderzocht: 1-10 soorten

Redelijk onderzocht: 11-20 soorten

Goed onderzocht: meer dan 20 soorten

Paddestoelen (NMV)

Paddestoelen komen in elk biotoop voor, maar de soortenrijkdom kan sterk verschillen. In sommige biotopen kunnen ze tot de soortenrijkste groepen organismen behoren. In Nederland zijn bijna 5000 soorten bekend. Veel soorten reageren vaak snel op veranderingen in milieuomstandigheden en vormen daarom belangrijke indicatoren (zie: P.J. Keizer, Paddestoelvriendelijk natuurbeheer, KNNV Uitgeverij, Utrecht 2003).

Verspreidingsonderzoek wordt bemoeilijkt door de specifieke levenswijze van paddestoelen. Het groeiende organisme (een schimmel) is voor het blote oog onzichtbaar en vormt meestal kortlevende waarneembare vruchtlichamen (de paddestoelen), op moeilijk voorspelbare momenten en plaatsen.

De meeste soorten worden gevonden in de herfst, maar er zijn bijvoorbeeld ook specifieke voorjaarspaddestoelen. Gegevens worden over het algemeen verzameld door vrijwilligers, deels bij gerichte inventarisaties en deels als losse waarnemingen, zodat de inventarisatie-dichtheid erg variabel is. Het ontbreken van meldingen van bepaalde soorten kan dan ook nooit een garantie zijn dat deze soorten niet aanwezig zijn, ook niet in hokken die als "goed onderzocht" worden aangemerkt.

Om de volledigheid van een inventarisatie te definiëren zouden voor elk km-hok naast de aantallen waarnemingen en soorten ook specifieke biotoopkenmerken moeten meegewogen worden. Voor paddestoelen is een dergelijke weging nog niet op landelijke schaal mogelijk. Vooral nog wordt uitgegaan van het globale (niet statistisch onderbouwde) ervaringsfeit dat een "serieus" onderzoek in een hok in een goede tijd minstens een bepaald aantal verschillende soorten moet opleveren, met een eveneens globale correctie voor het feit dat dit aantal in een "goed" hok met minder waarnemingen wordt bereikt dan in een "slecht" hok. De hier gehanteerde definitie luidt:

Goed onderzocht: 250 of meer soorten, of 1000 of meer waarnemingen.

Slecht onderzocht: minder dan 50 soorten, of minder dan 100 waarnemingen.

Redelijk onderzocht: alle overige combinaties van aantallen soorten en waarnemingen.

Niet onderzocht: geen enkele waarneming beschikbaar (ontbreken van soorten wordt niet geregistreerd; een hok met enkele losse meldingen zou ook als "niet onderzocht" moeten worden betiteld, maar omdat dit moeilijk is af te bakenen wordt dan toch consequent de term "slecht onderzocht" gebruikt).

Standaard worden gegevens geleverd uit het databestand vanaf 1993 (ca. 65% van de bij de NMV beschikbare gegevens op km-hok niveau). Op locaties die weinig uiterlijke veranderingen hebben ondergaan kunnen ook oudere waarnemingen nog waardevolle bijdragen leveren aan de beoordeling van de (potentiële) waarde van het terrein.

Zoogdieren (VZZ)

Van zoogdieren bestaat geen landsdekkende informatie over het voorkomen van soorten op kilometerhokniveau. De soortenlijst van dit kilometerhok geeft dus niet de werkelijke situatie weer. Voor een betrouwbaar beeld dient ter plaatse een inventarisatie uitgevoerd te worden.

Broedvogels (SOVON)

In de jaren 1998-2000 is er in het kader van het Atlasproject van de Nederlandse Broedvogels in geheel Nederland gewerkt aan het vergaren van broedvogeldata op het niveau van kilometerhokken. In besloten tot halfoopen landschappen wordt 70-80% van de werkelijk in een kilometerhok aanwezige soorten vastgesteld. In open landschappen wordt uitgegaan van minimaal 80-100%.

Een kilometerhok waar atlaswerk heeft plaatsgevonden wordt als redelijk onderzocht gekwalificeerd.

Het Landelijk Soortenonderzoek Broedvogels (LSB) is in zijn huidige opzet in 1996 van start gegaan. Het richt zich op het jaarlijks verzamelen van de aantallen broedgevallen van in kolonies broedende soorten en de aantallen broedgevallen van zeldzame soorten. Van een selectie van zeldzame broedvogelsoorten wordt hierbij ook de verspreiding jaarlijks in kaart gebracht. Van de kolonievogelsoorten mag uitgegaan worden van een vrijwel landdekkende inventarisatie. Een kilometerhok is goed onderzocht als er na 1993 drie of meer keren een kolonie- en/of zeldzame soort is gemeld.

Het Broedvogel Monitoring Project (BMP) is in 1984 van start gegaan en heeft tot doel de aantalveranderingen van min of meer algemene vogelsoorten te volgen. In vaste proefvlakken van 15 tot 500 hectare groot verspreid over Nederland wordt jaarlijks een vaste selectie aan soorten onderzocht. De selectie van soorten kan bestaan uit alle soorten of uit een set van bijzondere soorten, bijvoorbeeld alleen weidevogels (BMP-W). Als een proefvlak meerdere kilometerhokken snijdt zijn de aanwezige soorten in het proefvlak naar elk betrokken kilometerhok gekopieerd.

Een kilometerhok is goed onderzocht als er na 1995 twee keer een proefvlak is onderzocht. Als er een BMP-W proefvlak is onderzocht is het kilometerhok redelijk onderzocht.

Wintervogels (SOVON)

Watervogels

Vanaf seizoen 1992/93 is de coördinatie van de watervogeltellingen ondergebracht bij SOVON. Het gaat daarbij om de maandelijkse ganzen- en zwanentellingen, maandelijkse tellingen van de Zoete Rijkswateren, de midwintertelling in januari en tellingen in de Waddenzee. Bij een evaluatie van deze verscheidenheid aan watervogelprojecten, bleek de genoemde opzet niet geheel te voldoen. Door de projectgewijze aanpak bleef de informatie over het voorkomen van watervogels versnipperd. Met

ingang van het winterhalfjaar 2000/01 is het netwerk aan telgebieden uitgebreid, wordt het merendeel van de belangrijke watervogelgebieden in het winterhalfjaar maandelijks geteld en worden alle projectresultaten in een gezamenlijk rapport opgenomen.

Onderzoekskwaliteit: Een kilometerhok is goed onderzocht als er >25 maanden geteld is in de laatste 5 jaar. Als er >10 en <25 maanden is geteld in de laatste 5 jaar is het hok redelijk onderzocht. >5 en <10 maanden geteld is matig onderzocht.

Punt Transect Tellingen (PTT): het Punt Transect Tellingen project (PTT) is het oudste monitoringproject van SOVON en werd in 1978 in het leven geroepen omdat van veel, vooral algemeen voorkomende, wintervogels vrijwel niets bekend was over de aantalsontwikkelingen binnen Nederland. De doelstellingen van het door SOVON en het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) opgezette project waren (a) het volgen van de aantalsontwikkelingen van zoveel mogelijk soorten winter- en trekvogels door de jaren heen, zo mogelijk in relatie tot de achterliggende oorzaken en (b) het volgen van de veranderingen in de verspreiding van winter- en trekvogels. De uitvoering van het project is op alle punten gestandaardiseerd en houdt in dat waarnemers puntsgewijs op een vaste route gedurende een vaste tijd alle vogels tellen.

Onderzoekskwaliteit: Als er minimaal 2 punten meerjarig zijn onderzocht is het kilometerhok matig onderzocht. In alle andere gevallen is het kilometerhok slecht onderzocht.

Reptielen en Amfibieën (RAVON)
De onderzoekintensiteit voor reptielen en amfibieën is hoofdzakelijk gebaseerd op het aantal waarnemingen van de betreffende soortgroep (amfibieën of reptielen) per kilometerhok. Daarnaast is in de beoordeling meegewogen of de waarnemingen voldoende goed verspreid zijn over de seizoenen en over de aangetroffen soorten. De methodiek is toegelicht in een artikel in het RAVON tijdschrift (*R. Creemers & J. van Delft, 2001, Dataverzameling en inventarisatie-activiteit in Nederland. RAVON 12, blz. 46-53.*)

Vissen (RAVON)
De inventarisatieactiviteit voor vissen is hoofdzakelijk gebaseerd op het aantal aangetroffen soorten en het aantal bezoeken per kilometerhok. De methodiek dient nog nader verfijnd te worden. In de goed onderzochte hokken wordt een goed beeld verwacht van de kwalitatieve samenstelling van de visfauna in de genoemde onderzoeksjaren. Aanvullingen op deze soortenlijst kunnen voornamelijk nog verwacht worden bij toepassing van andere vismethodieken en/of veranderende milieu-omstandigheden of uitbreiding van verspreidingsgebieden van individuele soorten. Van de redelijk onderzochte hokken wordt geen volledig beeld verwacht van de kwalitatieve samenstelling van de visfauna. Aanvullingen kunnen verwacht worden door meer veldwerk, toepassing van andere vismethodieken en/of veranderende milieu-omstandigheden of uitbreiding van verspreidingsgebieden van individuele soorten. Slecht of niet onderzocht zijn alle kilometerhokken die niet in een van beide bovengenoemde categorieën vallen. In deze kilometerhokken is aanvullend onderzoek noodzakelijk.

De waarnemingen in het databestand van RAVON hebben hoofdzakelijk betrekking op vangsten met een steeknet. Elk vangstmiddel is echter selectief: het steeknet levert vooral veel jonge vis op en kleinere vissoorten. Juist veel van deze kleinere soorten vallen onder de Flora- en faunawet of de Habitatrichtlijn. Het schepnet is met name geschikt voor kwalitatieve bemonstering van kleinere watertypen als beken, sloten, wetingen en poelen. Voor meer kwantitatieve bemonsteringen worden doorgaans andere methodieken toegepast.

Dagvlinders (De Vlinderstichting)
Dagvlinders vliegen niet gedurende het gehele jaar. Sommige soorten vliegen in een generatie, die vaak niet meer dan vier tot zes weken als vlinder aanwezig is. De waarnemingen zijn gebaseerd op de waarnemingen van vlinders en slechts incidenteel op die van eitjes, rupsen of poppen. De momenten in een jaar dat in een kilometerhok naar vlinders is gekeken bepaalt dus de kans dat de aanwezige soorten allemaal gezien zijn. Voor de bepaling van de volledigheid van het onderzoek is dan ook gekeken naar de hoeveelheid waarnemingen in een kilometerhok en het aantal maanden dat er waarnemingen zijn gedaan.
Matig onderzocht: minder dan 10 waarnemingen uit maximaal een maand
Redelijk onderzocht: minder dan 10 waarnemingen uit 2 of 3 maanden, minder dan 26 waarnemingen uit 1 maand
Goed onderzocht: waarnemingen uit meer dan 3 maanden, meer dan 10 waarnemingen uit 2 of 3

maanden of meer dan 25 waarnemingen uit minimaal 1 maand

Nachtvlinders (De Vlinderstichting en de Werkgroep Vlinderfaunistiek van EIS-Nederland)
De macronachtvlinders worden in Nederland op landelijk niveau onderzocht door De Vlinderstichting en de Werkgroep Vlinderfaunistiek van EIS-Nederland. De databanken die zij beheren worden gevuld door incidentele waarnemingen en gebiedsinventarisaties door actieve leden. De gegevens die thans via Het Natuurloket worden gepresenteerd zijn op dit moment alleen nog gebaseerd op de waarnemingen van De Vlinderstichting. Binnen afzienbare tijd zullen de waarnemingen van de Werkgroep Vlinderfaunistiek worden betrokken bij deze dataset. Dit kan betekenen dat hokken, welke thans nog niet zijn onderzocht, wellicht wel onderzocht zijn door de Werkgroep Vlinderfaunistiek, en tevens dat beschermde soorten een bredere verspreiding kennen dan via de website weergegeven. De classificatie van de toelichting op de volledigheid van het onderzoek is gelijk getrokken met die van de dagvlinders. Een toelichting hierop is bij de teksten over dagvlinders te vinden.

Libellen (EIS Nederland)
Libellen vliegen niet gedurende het gehele jaar. De meeste soorten vliegen in een generatie, die vaak niet meer dan zes tot acht weken als libel aanwezig is. De waarnemingen zijn gebaseerd op de waarnemingen van libellen en slechts incidenteel op die van larven of larvenhuidjes. De momenten in een jaar dat in een kilometerhok naar libellen is gekeken bepaalt dus de kans dat de aanwezige soorten allemaal gezien zijn. Voor de bepaling van de volledigheid van het onderzoek is dan ook gekeken naar de hoeveelheid waarnemingen in een kilometerhok en het aantal maanden dat er waarnemingen zijn gedaan.
Matig onderzocht: minder dan 10 waarnemingen uit maximaal een maand.
Redelijk onderzocht: minder dan 10 waarnemingen uit 2 of 3 maanden, minder dan 26 waarnemingen uit 1 maand.
Goed onderzocht: waarnemingen uit meer dan 3 maanden, meer dan 10 waarnemingen uit 2 of 3 maanden of meer dan 25 waarnemingen uit minimaal 1 maand.

Sprinkhanen (EIS Nederland)
Bijna alle soorten sprinkhanen zijn in de nazomer aan te treffen. Het is daardoor mogelijk om tijdens twee bezoeken de sprinkhaanfauna van een gebied goed in kaart te brengen (onderzoekintensiteit = goed). Als er slechts 1 bezoek aan een gebied is afgelegd kunnen er nog soorten zijn gemist (onderzoekintensiteit = matig).

Overige ongewervelden (EIS Nederland)
Deze groep is een samenvatting van zes verschillende groepen met beleidsrelevante soorten (de Habitatrichtlijn, de Flora- en faunawet en de Rode Lijst). De groepen die hierin verwerkt zijn: bijen, kevers, mieren, medicinale bloedzuiger, mollusken en rivierkreeften van de Habitatrichtlijn. Omdat het groepen betreft met een ver uiteenlopende biologie en ecologie zijn de methoden en perioden van waarnemen en gegevens verzamelen niet eenduidig. Bovendien betreft het hier gepresenteerde bestand een opsomming van deze verschillende groepen. Daardoor kan een indicatie voor de bepaling van de volledigheid niet gegeven worden. Deze indicatie zal wel per groep uitgesplitst gegeven worden in de offerte van EIS.

sluit venster